

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

► İş teftiş ve rehberlik nedir?

İş Teftiş ve Rehberlik
El Kitapları Serisi
Haziran 2025

REHBERLİK VE TEFTİŞ
BAŞKANLIğI

Uluslararası
Çalışma
Örgütü

▶ İçindekiler

İş teftişi nedir?	3
İş teftişi neden önemlidir?	3
Rehberliğe ve önlemeye dayalı teftiş yaklaşımı nedir?	4
İş teftişi hangi kurum tarafından yapılır?	5
İş müfettişi kimdir?	5
Teftiş edilecek işyerleri nasıl belirlenir?	6
İş teftişi süreci nasıl başlar?	7
Etkin bir teftiş için nelere dikkat edilmelidir?	8
İş müfettişinin yetkileri nelerdir?	8
Sahte müfettişlere karşı ne gibi önlemler alınmalıdır?	9
Teftiş sonrasında karşılaşılabilecek yaptırımlar nelerdir?	10
İş müfettişlerine nasıl ulaşabilirim?	10

► İş teftişi nedir?

► İş teftişi neden önemlidir?

İş teftişi, çalışanların haklarının korunması, işverenlerin yükümlülüklerine ilişkin mevzuatın uygulanması ve insana yakışır çalışma ortamının sağlanması için önemlidir.

▶ Rehberliğe ve önlemeye dayalı teftiş yaklaşımı nedir?

Rehberliğe ve önlemeye dayalı teftiş yaklaşımı “İnsana yakışır iş” hedefi doğrultusunda...

- ▶ Rehberliği ve bilinçlendirmeyi ön planda tutan
- ▶ Eğitim esaslı ve etkili iletişime ağık
- ▶ Kurumlar ve paydaşlar arası birliğini destekleyen
- ▶ Dijitalleşme ile süreçleri daha hızlı ve verimli hale getiren

... sürekli gelişen bir teftiş anlayışıdır.

Rehberliğe ve önlemeye dayalı teftiş yaklaşımı ile; işyerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar yakından izlenerek mevzuata uyumun sağlanması için çalışanlara ve işverenlere yönelik rehberlik ve bilgilendirme faaliyetleri yürütülür. Böylece, çalışma koşullarının ve ortamının iyileştirilmesi ve sürdürülebilir bir uyum kültürünün oluşturulması hedeflenir.

► İş teftişi hangi kurum tarafından yapılır?

İş teftişi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı olarak Bakan adına Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından yerine getirilir. Merkezi Ankara'dadır.

"İş teftişi", 81 sayılı Sanayi ve Ticarete İş Teftişi Hakkındaki ILO Sözleşmesi ve ulusal mevzuat hükümleri doğrultusunda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlık bünyesinde görev yapan İş Müfettişleri tarafından yürütölür.

Ölkemizde dayanağını Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan uluslararası bir sözleşmeden alan tek denetim teşkilatı **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığıdır.**

► İş müfettişi kimdir?

İş müfettişi, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını Devlet adına denetleyen kamu görevlisidir. İş müfettişleri görevlerini, doğrudan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı olarak Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı bünyesinde yerine getirir. Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı bünyesinde 900'ü aşkın iş müfettişi görev yapmaktadır.

▶ Teftiş yapılacak işyerleri nasıl belirlenir?

Programlı teftiş

- ▶ Risk, alan veya sektör esasına göre seçilen işyerleri programa alınır.
- ▶ Önleme odaklıdır.
- ▶ Rehberlik, bilinçlendirme ve iletişim ön plandadır.

Program dışı teftiş

- ▶ Başkanlığımıza ulaşan bir başvuru üzerine (ihbar, şikâyet, talep, vb.) yapılır.
- ▶ Mevzuata aykırılığın sonuçlarını (örneğin ücret ödenmemesi, kanuna aykırı fazla çalışma yapılmaması,
- ▶ iş kazası meydana gelmesi vb.) gidermeyi ve tekrarlanmasını önlemeyi amaçlar.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı her yıl önceliklendirme çalışmaları yaparak bir sonraki yıl içerisinde teftişe alınacak sektörleri ya da alanları belirler.

İş kazası ve meslek hastalığı verileri, geçmiş teftişlerden elde edilen bulgular, o alandan gelen Őikâyet ve başvuruların yoğunluğu dikkate alınır.

En riskli alanlar önceliklendirilerek tüm sektörlerde teftiş yapılmasına özen gösterilir.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, kaynaklarını en riskli sektörlerle veya alanlara yönlendirerek en yüksek düzeyde verim almayı hedeflemektedir.

▶ İş teftiş süreci nasıl başlar?

- ▶ İş teftişinin işyerinde yapılması esastır.
- ▶ İş müfettişi işyerine haber vermeksizin haftanın herhangi bir gününde ve gündüz ile gecenin çalışılan herhangi bir saatinde gelebilir.
- ▶ İşyerine gelen iş müfettişinin amacı çalışma ortamı ve koşullarının iyileştirilmesine katkı sağlamak olup işvereni cezalandırmak veya ağır yaptırımlar uygulamak değildir.

İş Müfettişi teftişe başladığı andan itibaren

- ▶ İşyerinde teftiş kapsamında inceleme yapmayı ve mevzuata aykırılıkları belirlemeyi
- ▶ İşyerinin mevzuata uyumlu hale gelmesinde rehberlik ve bilinçlendirmeyi ön planda tutmayı
- ▶ İşyerlerinde güvenli ve insana yakışır bir çalışma ortamının oluşturulmasında yol gösterici olmayı
- ▶ İşyerinde iş ilişkilerinin iyileştirilmesine ve çalışma barışına katkıda bulunmayı

hedeflemektedir.

▶ Etkin bir teftiş için nelere dikkat edilmelidir?¹

- ▶ Teftiş konusuna göre işyerindeki üst düzey yetkili kişi ile (işveren, yönetim kurulu başkanı, genel müdür, işletme müdürü, vb.) bekle-tilmeksizin grştrlmesi,
- ▶ Talebi halinde işyeri ve eklentilerinin gezilmesinde kendisine eşlik edilmesi, istediği konularda bilgi verilmesi,
- ▶ Teftişini sağlıklı biçimde yürütebilmesi için müfettişlik kariyerine ve gizlilik ilkesine uygun, elverişli bir çalışma ortamının sağlanması,
- ▶ İhtiyaç duyabileceği yazıcı, kâğıt vb. araç ve malzemelerin olanak-lar ölçüsünde temin edilmesi,
- ▶ Talep edilen kayıt ve belgelerin gecikmesizin sunulması, bilgi al-mak istenilen kişilerle görüşmenin sağlanması,

İş müfettişi ile sağlıklı bir iletişim kurmak, iş müfettişinin rehberliğinden ve tecrübesinden yararlanmak, ileride karşılaşılabilecek daha ağır sonuç-ların önlenmesi için bildirdiği tedbirlerin yerine getirilmesine gayret et-mek daha doğru bir davranış olacaktır.

▶ İş müfettişinin yetkileri nelerdir?

- ▶ İş Müfettişi; işyerine haftanın herhangi bir gününde gündüz veya gece çalışma saatleri içinde önceden haber vermeksizin işyerine gelme,
- ▶ Yasal bir sakınca olmamak koşuluyla, kapalı olan işyerlerini işveren veya işveren vekiline açtırarak gerekli incelemeyi yapma,
- ▶ Gerekli gördüğü takdirde herhangi bir yetkiliyi beklemeden önce-likli olarak işyeri sahasına ve eklentilerine girme,
- ▶ Mevzuata göre tutulması zorunlu her türlü kaydı ve belgeleri ince-leme,

1 4857 sayılı İş Kanunu Madde:92

- ▶ Gerekli gördüğü takdirde, kolluk kuvvetlerinin yardımı ile teftişini gerçekleştirme,
- ▶ İşyerinde bulunan makina, araç, gereç vb. ile kullanılan hammadde ve işlenmiş olanlarını görme ve zararlı, tehlikeli ve mevzuata uygun olup olmadıklarını inceleme ve araştırma, kullanılan hammaddeler ile hava, duman, buhar, toz ve benzerlerinden tahlil yapma ve muayene etme veya ettirme yetkilerine sahiptir.
- ▶ İş müfettişi, kayıt ve belgeleri işyerinde inceleyebileceği gibi uygun gördüğü başka bir yerde de teftişe devam edebilir.

İş müfettişi; işçi, işveren, işveren vekili ve konuyla ilgili bulunan kimseleri işyerinde ve işyeri dışında dinleme, sorular sorma, gerekli bilgileri isteme ve imzalı ifadelerini alma yetkisine sahiptir.

İş müfettişinin teftiş sırasında görevini yerine getirmesine engel olunması durumunda, engel olan kişiye **idari para cezası** uygulanır.

İşverenin işçilerine **yanlış ifade** vermeleri konusunda telkinde bulunması, istenen **kayıt ve belgeleri sunmaması** ya da işçilerin **gerçeğe aykırı beyanlarla** müfettişi gereksiz işlemlerle meşgul etmesi de bu kapsamda değerlendirilir.

▶ Sahte müfettişlere karşı ne gibi önlemler alınmalıdır?

Kendilerini kamu görevlisi olarak tanıtan kişilerin çeşitli dolandırıcılık yöntemleriyle vatandaşları mağdur etmesinin önüne geçmek için; işyerine gelen iş müfettişlerinin Bakan tarafından imzalanmış olan kimlik belgesini göstermesi istenmeli, kişinin hal ve hareketlerinden şüphe duyulması halinde kolluk kuvveti veya Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı ile iletişim kurularak bilgi alınmalıdır.

▶ Teftiş sonrasında karşılaşılabilecek yaptırımlar nelerdir?

İş MÜFETTİŐLERİNİN SAYILAN YAPTIIRIMLARI/TEDBİRLERİ ÖNERME/UYGULAMA YETKİLERİ VARDIR.

- ▶ İdari para cezası
- ▶ Çalışması yasak olan işlerde çalıştırılan işçilerin, çalışmaktan alıkoyma
- ▶ İşyerinin bir bölümünde veya tamamında için durdurulması

Önemle belirtmek gerekir ki bir işyerinde;

Yasaya uygun çalışma koşullarını sağlamak (ücretleri zamanında ve tam ödemek, yasaya aykırı fazla çalışma yaptırmamak, günlük, haftalık ve yıllık dinlenme sürelerine dikkat etmek vb.) ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak iş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçmek **işverenin sorumluluğundadır.**

İş müfettişinin görevi, teftiş süresince bu koşulların mevzuata uygun olarak sağlanıp sağlanmadığını, gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığını denetlemektir.

▶ İş müfettişlerine nasıl ulaşabilirim?

Başkanlığımızın faaliyetleriyle ilgili bilgi almak, yayınlarını takip etmek için www.csqb.gov.tr/rtb adresini ziyaret edebilirsiniz.

Çalışma hayatı ve sosyal güvenlikle ilgili her türlü soru, öneri eleştiri, ihbar, Őikâyet, başvuru ve taleplerinizle ilgili olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletifim Merkezi "ALO 170" hattını haftanın 7 günü 24 saat arayabilirsiniz.

Bulunduğunuz ildeki çalışma ve İş Kurumu İl M¼d¼rl¼đ¼'ne başvurarak iletişim kurulabilirsiniz.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamındaki her t¼rl¼ bilgi talebiniz ile Dilekçe Hakkının Kullanılması Kanunu kapsamındaki çalışma yaşamına ilişkin Őik¼yet, ihbar ve ¼nerilerinizi Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) kanalı ile Bakanlığımıza iletebilirsiniz.

Bu kanallar dışında iş m¼fettiřlerine teftiş sırasında çalışma hayatıyla ilgili her t¼rl¼ sorunuzu y¼neltebilirsiniz.

ilo.org
Uluslararası Çalışma Örgütü
Route des Morillons 4
1211 Cenevre 22
İsviçre

Bu yayın, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı (RTB) iş birliğinde yürütülen "İş Teftiş Rehberlik ve Sosyal Diyalog Yoluyla İşyeri Uyumunun Güçlendirilmesi" projesi kapsamında hazırlanmıştır.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. İçeriği yalnızca ILO sorumluluğundadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmaz.